## Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
**concertgebouw.nl/steun-ons**

## QNTDEK MEER

Op **concertgebouw.nl/ontdek** gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-registraties en nog veel meer.

## Verwacht in Het Zondagochtend Concert

**15 nov - Kleine Zaal**
Beethovens *Kreutzersonate* door LGT Young Soloists
**22 nov - Grote Zaal**
Strauss' *Also sprach Zarathustra* en *Rosenkavalier Suite*
**29 nov - Grote Zaal**
Spaanse zondagochtend: Thomas Beijer speelt Falla
**24 jan - Grote Zaal**
Moesorgski's *Schilderijtententoonstelling* met Markus Stenz
**31 jan - Grote Zaal**
Koor- en pianoromantiek door Groot Omroepkoor & Nathalia Milstein

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?
De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

AVROTROS en Het Concertgebouw presenteren

# Het Zondagochtend Concert

**8 november 2026 - Grote Zaal - 11.00 uur**

**Radio Filharmonisch Orkest**
**Groot Omroepkoor (instudering: Ines Kaun)**
**Edward Gardner, dirigent**
**Emily Pogorelc, sopraan**
**Ekaterine Buachidze, mezzosopraan**
**Alasdair Kent, tenor**
**Giorgi Manoshvili, bas**

**Gioacchino Rossini**
1792-1868

Stabat mater (1832-41)
voor soli, vierstemmig gemengd koor en orkest
*Introductie: Stabat mater dolorosa*
*Aria: Cujus animam gementem*
*Duet: Quis est homo qui non fleret*
*Aria: Pro peccatis suae gentis*
*Koor en recitatief: Eja mater fons amoris*
*Kwartet: Sancta mater, istud agas*
*Cavatine: Fac, ut portem Christi mortem*
*Aria en koor: Inflammatus et accensus*
*Kwartet: Quando corpus morietur*
*Finale: Amen*

Dit concert wordt via livestream uitgezonden en is ook na het concert nog te bekijken: zie concertgebouw.nl.

**Het Zondagochtend Concert** wordt elke week door AVROTROS rechtstreeks uitgezonden op NPO Klassiek.

HET CONCERT GEBOUW

Er wordt weleens beweerd dat je moet stoppen op je hoogtepunt. Gioacchino Rossini nam die raad ter harte toen hij in 1829 zijn laatste opera *Guillaume Tell* componeerde. Na enorme successen in heel Italië, een ware Rossini-koorts in Wenen, een groots onthaal in Londen en een royaal contract in Parijs ging Rossini op 37-jarige leeftijd met pensioen. De precieze reden van dit vroege afscheid blijft een mysterie. Hij had een slechte gezondheid, een slecht huwelijk en na de Julirevolutie van 1830, waarbij Karel X van Frankrijk abdiceerde, raakte Rossini zijn koninklijke toelage kwijt.
Maar voor het geld hoefde Rossini niet meer te componeren: met zijn 39 opera's had hij in de twee decennia dat hij actief was een fortuin verdiend. Het heeft er alle schijn van dat Rossini uitgeput was van de operawereld, die al zijn energie had geëist.
Rijk en rusteloos reisde hij de jaren daarop door Europa, vanuit zijn residenties in Bologna en Florence. In 1855 vestigde hij zich wederom – en nu voorgoed – in Parijs. Daar begon de oude Rossini terug te keren: zijn humor, zijn gezondheid en zijn ondernemersgeest. Voor zijn nieuwe liefde Olympe schreef hij liederen. Er volgde een grote hoeveelheid composities, waaronder zo'n honderdvijftig pianowerken en kleine ensemblestukken. De meeste van deze composities, die hij 'Péchés de vieillesse' ('ouderdomszonden') noemde, gingen in première op de beroemde Samedi soirs, waar vele bekende Parijzenaren graag kwamen.

**Stabat mater**

Het *Stabat mater* ontstond in de periode hiervoor, in die rusteloze reisdagen. Het begon in 1831, tijdens een reis in Spanje met de Spaanse bankier Alexandre Aguado, eigenaar van het beroemde wijnhuis Château Margaux (Rossini was een vermaard 'gourmand'). Don Manuel Fernández Varela, een van Spanjes hooggeplaatste geestelijken, vroeg hem een *Stabat mater* te componeren. Rossini ging prompt aan het werk, maar kwam door ziekte niet verder dan de helft. Om Fernández Varela niet teleur te stellen, vroeg Rossini zijn vriend Giovanni Tadolini om de overige delen te schrijven, waarna hij het werk als zijn eigen compositie aanbood. In 1833 werd deze versie voor het eerst – en het laatst – in de kapel van het Convento San Felipe el Real in Madrid uitgevoerd.
Rossini liet zijn 'halve werk' achter in Spanje. Toen Don Manuel Fernández Varela in 1834 overleed, verkochten diens erven de uitvoeringsrechten van het *Stabat mater* voor 2.000 franc aan een Parijse uitgever, die het in druk nam, inclusief de vele noten van Tadolini. Daar was Rossini niet van gediend, want hij had in de tussentijd de rechten voor een volledige Rossini-versie, zonder de muziek van Tadolini, al verkocht aan een andere Parijse uitgever. Na een lange juridische strijd ging de nieuwe versie van het *Stabat mater* eindelijk in 1842 in première. De uitvoeringsrechten waren inmiddels een aantal keer van eigenaar veranderd en uiteindelijk verkocht voor 20.000 franc. Ondanks de tien keer hogere prijs bleek het geen slechte koop: het publiek was volledig in de ban van het stuk en kocht massaal kaartjes. Niet alleen in Parijs, maar ook in andere steden.
Gaetano Donizetti leidde de première in Bologna en beschreef het daverende succes: 'Het enthousiasme van het publiek is onmogelijk te beschrijven. Zelfs bij de laatste repetitie, die Rossini bijwoonde, werd hij midden op de dag naar zijn huis begeleid onder het geschreeuw van meer dan vijfhonderd personen. Hetzelfde de eerste nacht, onder zijn raam, omdat hij niet in de hal verscheen.'

**Dramatisch en hartstochtelijk**

Rossini's *Stabat mater* sloeg vooral aan bij het zuidelijke katholieke publiek. Heinrich Heine vatte de noordelijke mening goed samen: 'Te werelds, te sensueel, te speels voor het religieuze onderwerp.' Rossini benaderde de religieuze thematiek van Maria's lijden bij haar zoon, die aan het kruis sterft, inderdaad vanuit het perspectief dat hij zo goed kende: de opera. In opera bestaan wel degelijk ingetogenheid en subtiliteit. Die klinken echter wat luider en uitbundiger dan de noorderling gewend was. En is. Want wie een werk verwacht in de trant van Pergolesi's *Stabat mater*, waarin het lijden van Maria op intieme, ingetogen wijze in klanken is gevat – van snijdend pijnlijk tot invoelbaar warm – zal bij Rossini's *Stabat mater* wellicht de wenkbrauwen fronsen. Rossini componeerde geen opera voor de kerk, maar zette wel alle middelen in die hij uit de opera kende. Zijn versie is dan ook dramatisch, hartstochtelijk en theatraal, met grote contrasten tussen diepe droefheid, intieme lyriek en uitbundige levenslust.

*Alexander Klapwijk*